

Kapitola **Sžívání kolektivů**

úsek

text

Při srůstání kolektivů se rovněž uplatňuje zásadním způsobem metoda "Bič a cukr". Ovšem i k běžnému fungování je nutná stálá korekce, byť třeba ne tak intenzivní, jako ve fázi sžívání. U dlouhotrvajících kolektivů sem patří rovněž přijímání nových členů a úbytek členů letitých. Noví členové se musejí sžít s kolektivem, do něž se možná dostali, aniž měli na výběr (např. narozením).

Jestliže ti někdo vynadá, může tuto situaci prožívat logicky osobně jako prožitou bolest: "Dohnal jsi mne k takovému utrpení, že jsem ti vynadal, a to mne teď bolí."

Při použití biče totiž jde původně o pocitovanou bolest, která je následně přenesena na sousedy. Použiji-li bič ne jako krotitel, ale z prožívané bolesti, intuitivně očekávám zpětný úder. Soused totiž zažije bolest, kterou nečekal, a švihne zpátky.

Proto náš AA při provádění trestu na souseda předcit'uje zpětné švihnutí a prožívá další bolest. (Záleží na dokonalosti modelu souseda. Pokud o sousedovi skoro nic nevím, a patří např. k jiné etnické skupině, antecepce zpětného švihnutí je nedostatečná.)

Odtud plyne několik důsledků:

Důsledek 1 Záleží na velikosti biče

1

Důsledek 2 Záleží na síle úderu bičem

2

Důsledek 3 Bičováním druhých bičuji i sebe

3

Důsledek 4 Je přirozené snažit se vyhnout vlastní bolesti, a proto použití biče odkládáme

4

Důsledek 5 Odkládání použití biče předznamenává nutnost silnějšího úderu

5

později.

Bičováním souseda působím bolest i jeho sousedům

Pokud s nimi sousedím sám, dostanu zpátky úder i od nich

Kolektiv se nevyžívá v bičování, protože to nakonec bolí všechny.

Kolektiv potřebuje mechanismus biče a cukru jemně ovládat, což se děje např. rukou silného vůdce.

Vůdce kolektivu na sebe bere břemeno používání biče

Hypotéz Velký a malý bič

a

Jemná komunikace, zdvořilost, svědomí, sebekázeň, představují možnost uplatňování jemnějších odstínů biče. Hrubost, vulgární slovník, nezdvořilost až násilí představují bič velký.

S ohledem na kapitolu "Kolik biče a kolik cukru..." je bič několiknásobně silněji prožíván, než cukr. Proto, je-li to možné, je pro každého mnohem přijatelnější korigovat sám sebe na základě jemné komunikace, než být tvrdě "zbičován" někým jiným z kolektivu.

Kolektivy, které používají jemnější formy, mohou podávat lepší výkony, protože obrazně řečeno se nesvíjejí v křečích bolesti.

Proto v soutěžích, zdá se, častěji vyhrávají kolektivy s jemnější komunikací nad kolektivy hrubiánskými.

Čas od času to však dopadne obráceně (viz Hitler, Stalin,...) a nejspíš je to výsledek předchozího chaosu.

Například Stalin i Hitler nastoupili po 1. světové válce, která rozvrátila jemnou komunikaci.

Otázka1 Jak velký bič je potřeba?

Velikost biče definuje horní hranici možného trestu. V buněčných strukturách je nejvyšším trestem smrt. V lidských kolektivech je to až hrozba vyhlazení celého národa či náboženství (viz kniha Ester v Bibli, nebo nacistický plán na vyhlazení všech Židů)

Na druhou stranu je zabití uvnitř kolektivu tabu a jeho překročení je rovněž předmětem tvrdého trestu. Proto omezme úvahu na maximální bič, který je v daném kolektivu přípustný.

Třeba u některých národů je zvykem své děti fyzicky trestat, jiné to naopak neschvalují. Jedinec uvnitř kolektivu nesmí mít větší bič, než povolují pravidla kolektivu. Ale může jej mít menší. Např. manžel se vnitřně vzdá facky na tvář své manželce, ač je stále fyzicky schopen ji dát.

Otázka2 Ale co odložení biče úplně?

Pokusím se dokázat, že to nejde. Člověk, který se zcela zřekne biče, bude v kolektivu velmi trpět. A i když se nebude bránit, někteří členové kolektivu se do něj vcítí a prožijí utrpení indukované. Tedy i svým přijímaným utrpením zprostředkuje bičování.

Takže i jedinec, který nechce trestat, trestá svou trpící existencí.

Popišme si sžívání kolektivu na několika situacích:

- 1) Zkušený a nezkušený + vadný úkon + standardní reakce
Zkušený nechá nezkušeného, aby konal činnost, v níž se má zdokonalit. AA zkušeného očekává, že nezkušený provede úkon U, ale ten překvapivě provede V. Tento rozpor prožije zkušený jako bolest. Dá najevo nezkušenému, že měl provést U, a tím přinese bolest i nezkušenému. Nezkušený je motivován na sobě pracovat, aby příště podal správný výkon.
Pokud bylo předmětem úkonu $U=U_1+U_2+\dots+U_n$, a nezkušený provedl $V=U_1+U_2+V_3+\dots+U_n$, může zkušený "bič pocukrovat" tím, že upozorní na správné provedení U_1, U_2, U_4, \dots a pak poukáže na V_3 , které však mělo být správně U_3 . Tam musí nezkušený dále pracovat na zlepšení. Pokud bylo pochváleno 5 správných kroků k 1 chybnému, bude to představovat nejsnesitelnější ukáznění od druhé osoby.
- 2) Zkušený a nezkušený + správný úkon + standardní reakce
Zkušený opět nechá nezkušeného konat zatím nenacvičenou činnost, ale nezkušenému se povede správně úkon U. Zkušený prožije slast ze souladu, pochválí nezkušeného, a ten rovněž prožije slast. Úkon U se mu upevní a nezkušený se stává zkušenějším.
- 3) Zkušený a nezkušený + vadný úkon + nestandardní reakce
Nezkušený provede místo správného U nesprávné V, ale zkušený to očekává. Pochválí nezkušeného, že naplnil jeho předpoklad, že to dopadne špatně. Nezkušený není zkorigován a zůstane vzhledem k nacvičované činnosti dále nezkušeným.
- 4) Zkušený a nezkušený + správný úkon + nestandardní reakce

úsek

text

Zkušený opět nechá nezkušeného konat zatím nenacvičenou činnost, ale nezkušenému se povede správně úkon U. Zkušený však očekával, že to nezkušený zkazí, a tak prožije muka z rozporu. Proto nepochválí nezkušeného, ač ten si to zasloužil a nezkušený rovněž prožije muka, protože očekával pochvalu. Nezkušený se sice stane zkušenějším, ale práce jej nebude těšit.

Výše probrané situace se vztahují k pedagogice. Je patrné, že dobrý pedagog nesmí podléhat nestandardním reakcím, jinak působí při výchově škodu.

Závěr